

رام - ۱۰ تیر

شروین وکیلی

رام (روزشمار ایرانی معنادار) کوششی است برای بازسازی تقویم روزشماری معنادار برای ایرانیان، به شکلی که مناسبتها و سالگردهای منسوب به روزها عینیتی علمی داشته باشد و زمان روزمره و معنازدوده‌ی امروزی که روزهایمان را پوچ و پوک ساخته را به توالی‌ای معنادار از سالگردِ رخدادهای معنادار تبدیل کند.

سه گوشزد در درباره‌ی طرح رام:

(۱) تمام تاریخ‌هایی که شناسه‌ی میلادی (م.) یا پیشامیلادی (پ.م) ندارند به هجری خورشیدی محاسبه شده‌اند.
(۲) محتوای روزشمار رام نهایی نیست و تا پایان سال ۱۳۹۶ تکمیل می‌شود. هنگام نقل آن به طرح ارجاع دهید و این نکته را در نظر داشته باشید.

(۳) اگر مناسبتی سراغ دارید که نادیده مانده، آن را همراه با نشانی مرجعش در تلگرام برایم بفرستید که در این طرح گنجانده شود:

@SherwinVakili (<https://t.me/SherwinVakili>) / tel.0912-6363764

دهم تیر

دهم تیر ماه روزی پر حادثه و پر بار در تاریخ جهان بوده است. در عرصه جنگ و کشمکشهای سیاسی این روز برجستگی چشمگیری دارد. نمونه‌های مربوط به حوزه‌ی تمدن ایرانی آن که در ۵۵۲ میلادی نرسه سردار ارمنی بیزانسی در ایتالیا طی جنگ تاگیلای اوستروگت‌ها را شکست داد و شاهشان توتیلا در این میان زخمی مرگبار برداشت. حدود پانصد سال بعد در ۴۷۶ هجری خورشیدی هم صلیبی‌هایی که زیر فرمان بوهموند اهل تاران تو می‌جنگیدند در نبرد دوریلا یوم (جایی نزدیک اسکی شهر) بر سپاهیان قلیج‌ارسلان اول غلبه کردند.

جنگ دوریلا یوم

در ۹۴۸ دوک‌نشین لیتوانی و پادشاهی لهستان با هم متحد شدند و «مشترک‌المنافع لهستانی-لیتوانی» را تشکیل دادند. در ۱۲۴۲ طی جنگ‌های داخلی آمریکا، نبرد گتیسبورگ در آمریکا بین قوای شمالی و جنوبی آغاز شد. در این جنگ که سه روز به درازا کشید بیش از پنجاه هزار تن از هر دو طرف کشته شدند. نیم قرن بعد در ۱۲۹۵ در نخستین روز از نبرد سوم که از بخش‌های خونین جنگ جهانی اول بود، شانزده هزار سرباز انگلیسی کشته و چهل هزار زخمی شدند!

آغازگاه جنگ گتیسبورگ و سربازان شمالی که گرداگرد آبراهام لینکلن (پیکان سرخ) جمع شده‌اند

در دهم تیر سال ۱۳۰۰ حزب کمونیست چین تاسیس شد، در ۱۳۲۱ اولین جنگ العلمین که بخشی سرنوشت‌ساز از جنگ جهانی دوم بود در شمال آفریقا آغاز شد و با فرماندهی فیلدمارشال رومل (تصویر زیرین) با پیشروی

آلمانی‌ها ادامه یافت، و دو دهه بعد به دنبال در هم شکستن اروپا به خاطر جنگ و فروپاشی استعمار کلاسیک، استقلال کشورهای آفریقایی آغاز شد. طوری که در ۱۳۳۹ سومالی استقلال یافت، غنا استقلال یافت و قوام نکرومه اولین رئیس‌جمهورش شد. در ۱۳۴۱ هم رواندا و بوروندی استقلال یافتند.

این روز در ضمن با خشونت‌های برخاسته از تعصب

دینی مسیحیان هم پیوندی دارد. در ۹۰۲ خورشیدی یوهان

اش و هاینریش ووس نخستین شهدای پروتستان شدند و به امر پاپ بر تیرک بسته و سوزانده شدند. در ۱۰۲۲ اولین نشست شورای وست‌مینستر برای بازسازی کلیسا در انگلستان تشکیل شد و این کلیسا را زیر فرمان شاه انگلستان قرار داد و زمینه را برای بگیر و ببند فرقه‌های مسیحی غیرمطیع هموار ساخت. در ۱۱۴۵ هم فرانسوا ژان دولابار نجیب‌زاده‌ی فرانسوی به خاطر آن که در یکی از مراسم مذهبی کاتولیکی درست ادای احترام نکرده بود، در حالی که کتاب فرهنگ‌نامه‌ی فلسفه نوشته‌ی ولتر که نزدش یافته بودند با میخ به ساق پایش کوبیده شده بود، یک روز از صبح تا غروب شکنجه شد و چون «همدستانش» را لو نمی‌داد، گلویش را بریدند و بر تیرک

بدنش را سوزاندند و خاکسترش را در رود سوم ریختند. ولتر و چارلز دیکنز داستان شهادت او را در آثارشان روایت کرده‌اند.

این روز با تاسیس نهادهای گوناگونی هم مقارن است. در ۱۲۱۶ سیستم ثبت احوال در انگلستان شکل گرفت، در ۱۲۴۱ کتابخانه‌ی ملی روسیه در موزه‌ی مسکو تاسیس شد، در ۱۲۴۹ وزارت دادگستری آمریکا به طور رسمی تاسیس شد. در ۱۲۸۲ اولین مسابقه‌ی دوچرخه‌سواری تور دو فرانس انجام شد، در ۱۲۸۷ علامت یاری‌خواهی جهانی SOS قرارداد شد، در ۱۳۲۲ شهر توکیو در استان توکیو ادغام شد. از این تاریخ تا به امروز در ژاپن شهری به نام توکیو نداریم! (جایی که امروز به آن توکیو می‌گویند به طور رسمی شهر نیست).

این دگرگونیهای نهادین تنها به غرب مربوط نمی‌شود و در سرزمینهای نیمکره‌ی شرقی نیز نمایان بوده است. در ۱۳۲۶ نیروی هوایی مستعمره‌ی فیلیپین تاسیس شد، در ۱۳۲۷ محمد علی جناح بانک مرکزی پاکستان را تاسیس کرد، در ۱۳۲۸ دولت هند قلمرو کوچین و تیروکوچی را با هم ادغام کرد و استان امروزی کِراالا را پدید آورد. به این ترتیب خاندان شاهزادگان کوچین پس از هزار سال فرمانروایی در این قلمرو منقرض شد. در ۱۳۳۸ حزب فدراسیون آفریقا نخستین کنفرانس خود را تشکیل داد و اعلام موجودیت کرد.

مجموعه‌ای از قرار و مدارهای دیگر در راستای استانده‌سازی امور در سطح ملی و جهانی هم در این روز تحقق یافته است. در ۱۳۳۸ آمریکا و انگلستان توافق کردند که یکاهای انگلیسی (یارد، اینچ، پوند، فوت، مایل، اونس) به جای معیار متریک فرانسوی رایج در جهان رسمیت داشته باشد. در ۱۳۵۹ سرود «ای کانادا» در مقام سرود ملی این کشور رسمیت یافت، در ۱۳۶۹ آلمان شرقی واحد پول دویچه مارک را پذیرفت و در عمل اقتصاد دو کشور با هم ادغام شد، در ۱۳۷۰ در گردهمایی پراگ پیمان ورشو رسماً منحل شد، در ۱۳۸۱ دادگاه

جنایی بین‌المللی برای پیگیری جنایتها در سطح جهانی تاسیس شد، در ۱۳۸۲ بیش از نیم میلیون نفر در هنگ‌کنگ در اعتراض به قانونی که این منطقه را زیر سیطره‌ی نظارت حزب کمونیست چین می‌برد راهپیمایی کردند. در ۱۳۸۶ در انگلستان سیگار کشیدن در همه‌ی مکانهای عمومی ممنوع شد، و ۱۳۹۲ کرواسی به عنوان عضو بیست و هشتم به اتحادیه‌ی اروپا پیوست.

چپ: راهپیمایی سال ۱۳۸۲ هنگ‌کنگ

راست: ماشین تایپ شولز و گلیدن

نکته‌ی جالب آن که نوآوریهای فراوان در زمینه‌ی فناوری ارتباطات در این روز به انجام رسیده است. در ۱۲۵۳ شولز و گلیدن اولین ماشین تایپ با مصرف عمومی را به بازار عرضه کردند، در ۱۲۶۰ اولین تماس تلفن بین دو کشور میان آمریکا و کانادا انجام شد، در ۱۲۶۹ کانادا و برمودا با خط تلگراف به هم وصل شدند، در ۱۳۱۱ سازمان خبرسانی ملی استرالیا شروع به کار کرد، در ۱۳۴۵ اولین برنامه‌ی رنگی تلویزیونی در کانادا پخش شد و در ۱۳۵۸ کمپانی سونی نخستین نمونه از واکمن را به بازار عرضه کرد.

در دهم تیر سال ۱۳۶۳ سیستم رده‌بندی PG-13 توسط اتحادیه‌ی تصویر متحرک آمریکا (Motion Picture Association of America (MPAA)) معرفی شد. این سیستم در اصل یک نظام سانسور است که انتشار فیلمهایی در رده‌هایی خاص از رسانه‌هایی خاص را ممنوع می‌سازد. در ۱۳۶۶ رادیو WFAN در نیویورک اولین رادیویی شد که فقط محتوای ورزشی پخش می‌کرد. یک مناسبت بی‌ربط به این بحثها هم این که در همین روز در ۱۳۹۲ ماه نپتون به اسم S/2004 N 1 کشف شد!

نامداران زاده شده در دهم تیرماه عبارتند از: لایب‌نیس (۱۰۲۵)، ژرژ ساندر نویسنده و نمایشنامه‌نویس فرانسوی (۱۱۸۳)، ایگناز زمل‌وایز پزشک و مبلغ ضد‌عفونی کردن (۱۱۹۷)، سیدنی پولاک کارگردان آمریکایی (۱۳۱۳)، و عزت ابراهیم‌الدوری سردار عراقی ایران‌ستیز (۱۳۲۱). از میان درگذشتگان نامدار این روز هم به این نامها بر می‌خوریم: چاگاتای خان مغول (۶۲۱)، بیبرس سلطان مصری (۶۵۶)، احمد سوم عثمانی (۱۱۱۵) و محمود دوم عثمانی (۱۲۱۸).